

Commissie Economie, Mobiliteit en Grote Stedenbeleid

DIS-stuknummer : 1258251
Behandelend ambtenaar : T.M.J. van de Schoot
Directie/afdeling : Economie en Mobiliteit
Nummer commissiestuk : EMG-0632
Datum : 23 januari 2007
Bijlagen : -

Meeting Financials

X	Ter kennisneming	X	uitvoerende rol
---	------------------	---	-----------------

Griffier van Provinciale Staten,
namens deze,

mr. J.W.L.M. Zwepink

Notitie ten behoeve van de commissie voor Economie, Mobiliteit en Grote Stedenbeleid

I. Inleiding

In het kader van het Actieprogramma Innovatie is de doelstelling geformuleerd om de toegang tot en beschikbaarheid van risicodragend kapitaal voor innovatieve startende en mkb ondernemingen te vergroten. Financiers blijken namelijk nauwelijks geïnteresseerd te zijn in het investeren in deze doelgroepen, vanwege de hoge risico's en het relatief lage financiële rendement. Daardoor is er aan de onderkant van de kapitaalmarkt - daar waar het gaat om investeringen tussen € 100.000 en € 2,5 miljoen - een flink gat tussen vraag en aanbod. Met een diner pensant Meeting Financials d.d. 31 januari 2006 hebben we private partijen, zoals banken en investeerders, uitgedaagd om meer risicodragend te investeren in starters en mkb ondernemingen. Om hieraan als provincie een extra impuls te kunnen geven is bij de Kadernota 2006 € 1,5 miljoen gereserveerd.

Met deze notitie informeren we u, zoals toegezegd, over de huidige initiatieven en instrumenten op de Brabantse kapitaalmarkt voor technostarters en (snel groeiende) mkb bedrijven en gaan we ook in op onze inzet en aanpak op dit gebied.

II. Startkapitaal

Het aantal startende ondernemers in Brabant groeit de laatste jaren sterk: in 2004 waren het er 9.700, in 2005 meer dan 11.000 en in 2006 ongeveer 12.500. Het aantal technostarters wordt op dit moment geschat op ongeveer 350. Ook dit aantal is groeiende. Technostarters hebben voor en bij de opstart van hun onderneming vaak veel risicodragend kapitaal nodig. In verband met de grote risico's voor banken en investeerders is hieraan een groot gebrek. Om voor technostarters de toegang tot kapitaal te vergroten, zijn in Brabant met onze steun en het Ministerie van Economische Zaken twee ondersteuningsprogramma's opgezet, die netwerken, coaching en kleinschalig risicokapitaal bieden aan technostarters; Incubator 3+ en Starterslift. Momenteel zijn nog een aantal nieuwe ondersteuningsprogramma's in ontwikkeling, onder andere gericht op design en technostarters uit bestaande bedrijven. Mogelijk dat deze nieuwe ondersteuningsprogramma's nog meer kansrijke technostarters kunnen opleveren. Om ook de hoeveelheid startkapitaal op de markt te vergroten heeft het Ministerie van Economische Zaken een regeling opgezet waarmee inmiddels al € 87,2 miljoen aan startkapitaal beschikbaar is gekomen. Eén van de gehonoreerde fondsen is **TECHNOSTARS Zuid-Nederland** (zie kadertekst). In de komende jaren zal de regeling worden voortgezet.

TECHNOSTARS Zuid-Nederland (SBIC)

In Zuid-Nederland is een technostarters - investeringsfonds opgezet, genaamd **TECHNOSTARS**. NV BOM, Rabobank, Fortis Bank, LIOF, NV Rede, TU/e, Simac BV en het Zeeuws Participatiefonds participeren in dit fonds. De provincie heeft in het kader van het Actieprogramma Innovatie € 500.000 bijgedragen aan de beheerskosten. Met een bijdrage van € 4 miljoen van het rijk is een fonds ontstaan met een investeringsomvang van € 8 miljoen. Naast de fondsomvang van € 8 miljoen zijn ook informal investors voor nog eens € 4 miljoen bij het fonds betrokken. In de periode 2006-2011 kunnen 20 participaties in technostarters worden gerealiseerd. Focus ligt op technostarters in de high tech maakindustrie, ICT en life sciences.

III. Groeikapitaal

Ook voor snel groeiende mkb bedrijven is er sprake van een financieringsgat op de kapitaalmarkt. Om de beschikbaarheid van groeikapitaal te vergroten heeft het Ministerie van Economische Zaken de Groeifaciliteit ontwikkeld, waarmee garanties kunnen worden geboden aan banken en participatiemaatschappijen. In totaal is € 170 miljoen voor de Groeifaciliteit beschikbaar. Ook de Europese Commissie heeft instrumenten ontwikkeld op het gebied van risicokapitaal.

Het instrument JEREMIE biedt mogelijkheden om financiën en expertise van het Europese Investerings Fonds te koppelen aan Europese Structuurfondsen. Ook het programma CIP biedt mogelijkheden om extra risicokapitaal voor het mkb te genereren. Voor Brabant is het van belang dat Brabantse partijen goed gebruik maken van deze mogelijkheden.

Niet alleen de beschikbaarheid van- maar ook de toegang tot risicokapitaal speelt een rol op de kapitaalmarkt. Vaak ontbreken de juiste netwerken tussen mkb ondernemers en investeerders. Het landelijke platform Port4Growth probeert hier een oplossing voor te bieden. Port4Growth heeft een programma ontwikkeld en netwerken opgezet om snel groeiende ondernemingen te ondersteunen. Eén van de onderdelen van het programma van Port4Growth is de oprichting van een investeringsfonds voor snelle groeiers. Met dit fonds zal worden geïnvesteerd in snel groeiende mkb bedrijven uit het netwerk van Port4Growth. Het platform Port4Growth kan interessant zijn voor Brabantse ondernemers.

IV. Actieplan Meeting Financials

We kunnen als provincie toegevoegde waarde hebben op de kapitaalmarkt in Brabant omdat we in tegenstelling tot bijvoorbeeld NV BOM een onafhankelijke en neutrale positie hebben. Om het aantal innovatieve technostarters en snel groeiende mkb bedrijven te vergroten is daarom bij de Kadernota 2006 € 1,5 miljoen gereserveerd voor de opzet van een publiek-privaat financieringsinstrument in Brabant. Gelet op de bovenstaande analyses lijkt het ons beter om optimaal in te spelen op de landelijke en Europese initiatieven in plaats van om zelf een financieringsinstrument te ontwikkelen. Dit biedt kansen om Europese en landelijke middelen naar Brabant te halen. Verder willen we niet alleen de beschikbaarheid van-, maar juist ook de toegang tot risicodragend kapitaal voor mkb bedrijven in Brabant vergroten. Dit leidt tot de onderstaande actielijnen. Deze actielijnen zijn nog niet allemaal uitgewerkt in concrete projecten. Ook lopen momenteel nog een aantal haalbaarheidsonderzoeken. In de financiële uitwerking per actielijn kunnen daarom nog verschuivingen plaatsvinden. Geschat wordt dat in totaal ongeveer 20% van het budget zal worden ingezet in beheerskosten. De verwachting is dat met onze inzet grote hoeveelheden risicokapitaal (tientallen miljoenen) worden losgeweekt bij banken en investeerders.

Actie 1. Vergroten van de slagkracht NV BOM door NV BOM te stimuleren en faciliteren gebruik te maken van de Groeifaciliteit en eventueel JEREMIE en/of CIP. Kosten: € 100.000

De NV BOM is de spitsorganisatie van de provincie Noord-Brabant op het gebied van economische ontwikkeling en innovatiestimulering. Eén van de belangrijke taken van de NV BOM is het participeren met risicodragend vermogen in innovatieve starters en mkb bedrijven, die onvoldoende door de reguliere kapitaalmarkt worden bediend. Hiertoe heeft de NV BOM ongeveer € 25 miljoen aan participatievermogen beschikbaar.

Het Ministerie van Economische Zaken en de provincie Noord-Brabant eisen als aandeelhouders dat NV BOM met haar investeringsbeleid enerzijds het vermogen reëel in stand moet houden en de apparaatskosten moet bekostigen uit de participatieopbrengsten en anderzijds meer risicovol en ondernemend moeten gaan investeren. De Raad van Commissarissen van de NV BOM heeft daarom aan de aandeelhouders verzocht om een forse bijstorting van het participatiekapitaal. Bij de aandeelhouders is geen draagvlak voor een forse bijstorting.

Volgens de aandeelhouders kan NV BOM haar slagkracht versterken door in te spelen op nationale en Europese instrumenten. In het kader van Meeting Financials willen we NV BOM stimuleren gebruik te maken van de mogelijkheden van de bovenstaande instrumenten.

- **Groeifaciliteit**

De Groeifaciliteit biedt mogelijkheden voor NV BOM om actiever en meer risicovol te investeren. NV BOM kan inmiddels garantievermogen aanvragen bij Senter Novem op basis van de Groeifaciliteit. We kunnen NV BOM hierbij ondersteunen.

- **JEREMIE**

We hebben het idee dat JEREMIE de slagkracht en omvang van bestaande investeringsfondsen, zoals NV BOM, mogelijk zou kunnen versterken. Momenteel bestaan er nog veel vragen over het JEREMIE instrument. Van doorslaggevend belang is de eventuele toegevoegde waarde van het EIF, die op dit moment nog onduidelijk is. Afsproken is dat het Ministerie van Economische Zaken het initiatief neemt om te onderzoeken of het inrichten van een dergelijk fonds toegevoegde waarde heeft voor de inzet van de middelen uit de structuurfondsen. Zij zal dit doen in afstemming met de beheersautoriteiten van de structuurfondsen en de regionale ontwikkelingsmaatschappijen.

In het kader van het Actieprogramma Innovatie is daarnaast aan ERAC gevraagd om de haalbaarheid van het instrument voor Zuid-Nederland te onderzoeken. Binnenkort zijn de resultaten van het onderzoek beschikbaar.

Indien het project haalbaar en van toegevoegde waarde blijkt te zijn, zal een dergelijk initiatief gezien de vereiste koppeling aan het OP-Zuid als landsdeel Zuid moeten worden opgepakt.

- **CIP (Competiviness and Innovation Programme)**

De mogelijkheden van het CIP zijn momenteel nog niet bekend. Deze worden de komende periode verder onderzocht.

Actie 2: Brabantse partijen stimuleren om optimaal gebruik te maken van landelijke en Europese financieringsregelingen. Kosten: € 450.000

Om de beschikbaarheid van risicokapitaal voor snelle groeiers in Brabant te vergroten is het van belang dat niet alleen de NV BOM, maar ook Brabantse banken, participatiemaatschappijen en andere ontwikkelingsmaatschappijen optimaal gebruik maken van de Groeifaciliteit en eventueel ook van JEREMIE en CIP. Daarom organiseren we op 8 februari 2007 een vervolgbijeenkomst Meeting Financials met banken en investeerders, waarin gediscussieerd wordt over de aanpak hoe optimaal gebruik kan worden gemaakt van de regelingen. Mogelijk kunnen we een bijdrage leveren aan de opzet van instrumenten.

Actie 3: Verbeteren van de toegang tot extern kapitaal voor snelle groeiers via het netwerkprogramma Port4Growth. Kosten: € 250.000

Niet alleen de beschikbaarheid van kapitaal, maar ook de toegang tot kapitaal is belangrijk voor ondernemers. Daarom bekijken we in samenwerking met Port4Growth en haar partners, Syntens, BZW en NV BOM of we in Brabant een netwerkprogramma (vergelijkbaar met Incubator 3+ en Starterslift voor technostarters) voor snel groeiende bedrijven op kunnen zetten en hiermee de toegang creëren tot extern kapitaal en andere faciliteiten.

Actie 4: Versterken van het investeringsfonds TECHNOSTARS. Kosten: € 200.000

Het technostarters-investeringsfonds TECHNOSTARS moet in Zuid-Nederland hét loket worden voor kapitaalbehoevende technostarters. We willen stimuleren dat nieuwe investeerders en netwerken worden aangesloten op het bestaande fonds.

Actie 5: Ondersteunen van nieuwe technostarters -initiatieven door optimaal gebruik te maken van landelijke regelingen. Kosten: € 500.000

Zoals eerder aangegeven zijn in Brabant momenteel een aantal nieuwe technostarters-ondersteuningsprojecten in ontwikkeling om meer nieuwe kansrijke innovatieve starters te genereren. In de komende maanden wordt de haalbaarheid van de nieuwe projecten onderzocht (bijvoorbeeld voor design starters) en worden de projectplannen nader uitgewerkt. Indien de projecten haalbaar blijken willen we goede initiatieven graag ondersteunen.

's-Hertogenbosch, 23 januari 2007

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant